

GİNE CUMHURİYETİ PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	7
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	11
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	14
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	16

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Gine, düşük gelirli bir Batı Afrika ülkesi olarak dış ticarete açık bir ekonomi inşa etmeye çalışmaktadır. Ticaret politikası, özellikle hammadde ihracatına dayalı bir yapıdan daha çeşitli ve sürdürülebilir bir yapıya geçiş hedeflemektedir. Bununla birlikte, bürokratik engeller, altyapı yetersizlikleri ve sınırlı kurumsal kapasite bu dönüşümü zorlaştırmaktadır.

Gine, **1995 yılında** DTÖ'nün kurucu üyelerinden biri olarak örgüte katılmıştır. Bu kapsamda Gine:

- ✓ Gümrük tarifeleri, ticaret politikası şeffaflığı ve uyuşmazlıkların çözümü gibi konularda DTÖ kurallarını kabul etmiştir.
- ✓ Diğer DTÖ üleriyle **en çok kayırlan ülke (MFN)** ve **ulusal muamele** ilkeleri çerçevesinde ticaret yapmaktadır.

Ancak uygulamada, DTÖ kurallarının tam anlamıyla hayata geçirilebilmesi için kurumsal kapasite ve altyapı eksiklikleri nedeniyle zaman zaman zorluklar yaşanabilmektedir. Özellikle gümrük işlemleri ve teknik mevzuatlarda AB ya da gelişmiş ülkeler düzeyinde bir standarttan söz etmek zordur.

Gine ayrıca:

- ✓ ECOWAS (Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu) üyesidir ve bölgesel gümrük birliği kapsamında hareket etmektedir.
- ✓ Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması (AfCFTA) taraf ülkesidir. Serbest ticaret rejimi kapsamında entegrasyon hedeflenmektedir.
- ✓ AB ile Ekonomik Ortaklık Anlaşması (EPA) kapsamında Batı Afrika grubu içinde Gine de müzakerelerde yer almaktadır, ancak geçici uygulama safhasındadır.
- ✓ Çin, Hindistan ve Türkiye gibi ülkelerle ikili ticari ilişkilerini artırma çabasıındadır.
- ✓ Batı Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği (WAEMU) üyesi değildir; yani ülke, Batı Afrika CFA para birimini kullanmamaktadır.

Gine'deki yerel üretim altyapısının zayıf olması, ülkenin birçok temel ihtiyaç ürününde ithalata yüksek oranda bağımlı kalmasına neden olmaktadır. Gıda ürünlerinden sanayi makinelerine kadar geniş bir yelpazede dışa bağımlı olan Gine, bu yapısı nedeniyle küresel piyasalardaki fiyat dalgalanmalarından doğrudan etkilenmektedir. Bu durum, hem ticaret açığının artmasına hem de döviz rezervlerinin baskı altında kalmasına yol açmaktadır.

İkili Yatırım ve Vergilendirme Anlaşmaları: Gine; Benin, Burkina Faso, Kamerun, Kanada, Çad, Çin, Mısır, Fransa, Gambiya, Almanya, Gana, İtalya, Lübnan, Malezya, Mali, Moritanya, Morityus, Fas, Sırbistan, Güney Afrika, İsviçre, Tunus, Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri ile ikili yatırım anlaşmalarına sahiptir. Gine ile Türkiye arasında ikili bir vergi anlaşması bulunmamaktadır.

Gümrük Tarifeleri

Gine’de ithal edilen mallardan alınan gümrük vergisi malın cinsine göre çok geniş bir aralıkta (%0-%120) değişmektedir fakat ortalama gümrük oranı %20 seviyelerindedir. Gümrüklerden sorumlu kurum Gine Gümrük İdaresi’dir ([Direction Générale des Douanes](#)).

Gümrüklerde zaman zaman belirsiz uygulamalar, yüksek işlem maliyetleri ve şeffaf olmayan prosedürler firmalar için zorluk yaratmaktadır.

Ürün Standartları, Test Etme, Muayene ve Belgelendirme ile ilgili Uygulamalar

Gine’de tüketimle ilgili ürünleri sertifikalandıran bir kalite kontrol servisi mevcuttur. Ayrıca her bakanlığa bağlı özel uygulamalar da bulunmaktadır:

- Ulusal Hijyen ve Temizlik Hizmeti
- Ulusal Hayvancılık Müdürlüğü
- Conakry Merkez Veteriner Laboratuvarı
- Gümrük Servisi
- Ulusal Eczacılık ve İlaç Müdürlüğü (DNPM)
- Ulusal İlaç Kalite Kontrol Laboratuvarı
- Gine Ulusal Eczacılar Odası
- Ulusal Enerji Müdürlüğü
- Gine Petrol Şirketi (SOGIP)
- Boussoura Ulusal Su Ürünleri Bilim Merkezi (CNSHB)
- Ulusal Veterinerlik Servisi
- Su Ürünleri Kalite Kontrol Laboratuvarı

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Gine’ye ithal edilen tüm ürünlerde, son kullanma tarihi, üretici firma adı, ürün adı, menşe bilgisi ve ürünün içeriğine dair bilgiler açık ve okunabilir şekilde ambalaj üzerinde yer almalıdır. Bu etiketleme kuralları, özellikle gıda, kozmetik ve ilaç ürünleri için hassasiyetle uygulanmaktadır. Gine’de bu düzenlemelerin denetiminden Ticaret, Sanayi ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Bakanlığı altındaki Sanayi ve Standartlar Genel Müdürlüğü sorumludur.

İhracat işlemlerinde, ürünle birlikte sunulacak paketleme listesi (ambalaj ve etiket içerikleri dâhil) ithalatçı firma tarafından Gine Gümrük İdaresi’ne (Douanes Guinéennes) ibraz edilmek zorundadır. Bu belge ödeme sürecinin tamamlanabilmesi için kritik öneme sahiptir.

Gine’ye ihracatta firmalarımızın karşılaştığı belirgin bir teknik engel bulunmamaktadır. Ancak zaman zaman gümrük işlemlerinde bürokratik yavaşlıklar veya evrak eksikliklerinden doğan gecikmeler yaşanabilmektedir. Bu nedenle sevkiyat öncesi belgelerin eksiksiz hazırlanması tavsiye edilmektedir.

Gine Cumhuriyeti, ulusal standartlarını uluslararası normlara uyumlu hale getirme çabası içerisinde. Bu süreçte ithal ürünler için özellikle gıda güvenliği, sağlık sertifikaları ve ürün uygunluk belgeleri gibi kontroller öne çıkmaktadır.

Türk ürünleri Gine pazarında “Avrupa kalitesinde” ve “güvenilir menşe” algısı ile karşılanmakta olup, bu olumlu imajın korunması açısından kalite standartlarına azami dikkat gösterilmesi büyük önem taşımaktadır.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarette teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarette teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>). Ticarette Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarette teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarette teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarette teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarette Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarette Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

Ticaretin Önündeki Engeller: Gümrük işlemleri sırasında karşılaşılan belirsizlikler ve uygulamadaki keyfilikler dış ticaret yapan firmalar açısından ciddi riskler barındırmaktadır. Şeffaf olmayan uygulamalar, kayıt dışı talepler ve yolsuzluk, ticari işlemlerde öngörülebilirliği azaltmakta ve güven ortamını zedelemektedir. Gine Gümrük İdaresi dijitalleşme çabaları içinde olsa da, bu uygulamalar henüz yeterince yaygınlaşmamıştır.

Kurumsal kapasitenin dūřüklüğü de ticaret politikalarının uygulanabilirliğini sınırlayan bir başka önemli unsurdur. İlgili kamu kurumlarının teknik donanımı, insan kaynağı ve koordinasyon yeteneğı çoğı zaman yetersiz kalmakta, bu da yatırımcılar açısından belirsizlik ve zaman kaybına yol açmaktadır.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Gine, hem Afrika Fikri Mülkiyet Organizasyonu'na (OAPI) hem de Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'ne (WIPO) üyedir. OAPI, Sınai Mülkiyetin Korunması ile ilgili Paris Sözleşmesi, Patent İşbirliği Antlaşması (PCT), TRIPS Anlaşması ve Edebi ve Sanatsal Eserlerin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi gibi çeşitli fikri mülkiyet hakkı yasalarına taraf bir yapıdır.

Gine, 2000 yılında uluslararası standartlarla uyum sağlamak amacıyla fikri mülkiyet haklarına ilişkin yasalarını değiştirmiştir. Son yıllarda, genel anlamda zayıf olan hukuk uygulama kapasitesine rağmen, Gine fikri mülkiyet haklarını korumaya yönelik yasaları yürürlüğe koyma konusunda bilinçli bir çaba göstermektedir. Antlaşma yükümlülükleri ve Gine'nin fikri mülkiyet ofisindeki irtibat noktaları hakkında daha fazla ve detaylı bilgiye [WIPO'nun ülke profili sayfasından](#) ulaşabilirsiniz.

Dağıtım Kanalları

Gine'de dağıtım kanalları büyük ölçüde geleneksel ticaret yapısı üzerine kuruludur. Ürünler genellikle büyük toptancılar aracılığıyla piyasaya sunulmakta, bu toptancılar ise büyük oranda başkent Konakri'deki Madina Pazarı'nda yoğunlaşmaktadır. Madina Pazarı, yalnızca Gine'nin değil, Batı Afrika'nın da en büyük açık hava ticaret merkezlerinden biridir. Ülkenin farklı bölgelerinden gelen perakendeciler ve küçük satıcılar ihtiyaçlarını bu pazardan temin etmekte, böylece Madina, ülke çapındaki mal akışında kilit bir rol oynamaktadır.

Toptancıların dışında, ithalatçılarla doğrudan çalışan dağıtıcı firmalar da bulunmaktadır. Bu firmalar genellikle şehir merkezlerinde faaliyet göstermekte olup, özellikle ambalajlı gıda, temizlik ürünleri ve inşaat malzemeleri gibi sektörlerde önemli bir ara halka görevi üstlenmektedirler. Bazı yabancı markalar, yerel pazarda temsilcilikler veya acentelik anlaşmaları yoluyla dağıtım yapmayı tercih etmektedir.

Perakende satış ise çoğunlukla küçük aile işletmeleri, mahalle bakkalları ve seyyar satıcılar üzerinden yürütülmektedir. Alışveriş merkezleri ve zincir mağaza yapısı oldukça sınırlı olup, organize perakendecilik henüz gelişim aşamasındadır. Ancak son yıllarda özellikle Konakri'de bazı orta ölçekli süpermarket zincirleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu tür işletmeler, şehirli orta sınıfın alışveriş alışkanlıklarında dönüşüm yaratma potansiyeline sahiptir.

Gine'de bir e-ticaret altyapısı bulunmamaktadır. Ancak buna rağmen, sosyal medya mecraları (özellikle Facebook ve TikTok) üzerinden gerçekleştirilen satışlar oldukça yaygındır.

Tüketiciler, ürün fotoğrafları ve açıklamaları içeren gönderiler aracılığıyla satıcılarla doğrudan iletişim kurarak sipariş verebilmektedir. Bu yöntem, ödeme ve teslimatın genellikle elden yapılması şeklinde ilerlemektedir. Özellikle genç nüfusun yoğun olduğu şehir merkezlerinde bu tür dijital satış yöntemleri hızla artış göstermektedir.

Gine'deki dağıtım sisteminin genel yapısı değerlendirildiğinde, fiziki pazarlar hâlâ en yaygın ticaret platformlarıdır. Ancak altyapı yatırımları, dijitalleşme ve organize perakendeciliğe yönelik ilginin artmasıyla birlikte, önümüzdeki dönemde dağıtım kanallarında çeşitlenme ve modernleşme beklenmektedir.

Gine pazarında başarılı olmak için yerel dağıtıcı ve acenteler ile işbirliği yapılması tavsiye edilmektedir. Uluslararası yardım ve finans kuruluşları tarafından sağlanan yardım ve kredilerle veya bizzat devletin kendi imkanlarıyla yapılan yurt dışı alımlarında tecrübeli ve şahsi bağlantıları güçlü olan distribütör veya acentelerle çalışılması ihalelerde avantaj sağlaması nedeniyle tavsiye edilmektedir. Öte yandan, sürdürülebilir ihracat hedefleyen firmalarımızın, Gine'de distribütörlük vermeleri, ofis açmaları ve showroom hizmeti sunmaları tarafımızca tavsiye edilmektedir.

Gine'nin dış ticaretinin gelişimini sınırlayan çeşitli yapısal engeller bulunmaktadır. Bu engellerin başında, ulaşım altyapısının yetersizliği gelmektedir.

Ülke genelinde liman, yol ve enerji altyapısında ciddi eksiklikler mevcuttur. Özellikle iç bölgelere ulaşımı sağlayan yolların kalitesiz oluşu, lojistik maliyetlerini artırmakta ve ürünlerin zamanında pazara ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Konakri Limanı, ülkenin en önemli dış ticaret kapısı olmasına rağmen, kapasite sınırlamaları ve verimsizlik nedeniyle tıkanıklık yaşanmakta, bu da ihracat ve ithalat süreçlerini geciktirmektedir. Elektrik arzında yaşanan kesintiler ise üretim süreçlerini sekteye uğratarak ticaretin sürekliliğini olumsuz etkilemektedir.

Tüketici Tercihleri

Gine, kişi başına düşen harcanabilir gelirin düşük olduğu bir ülkedir. Devlet, temel gıda maddelerinin fiyatlarını kontrol altında tutmak amacıyla sübvansiyonlar uygulamaktadır. Özellikle pirinç, şeker, buğday unu, yağ ve soğan gibi ürünler devlet desteğiyle daha erişilebilir hale getirilmektedir.

Ülkede gelir dağılımındaki eşitsizlik, tüketim alışkanlıklarının farklılaşmasına neden olmaktadır. Şehirlerde yaşayan nüfusun büyük bir kısmı hala tek katlı avlulu evlerde ikamet etmektedir. Birçok konut eski ve bakımsız durumdadır. Ev başına düşen kişi sayısı ortalama 4-5'tir. Başkent Konakri, ülke toplam nüfusunun yaklaşık %25'ine ev sahipliği yapmaktadır. Bu yoğunlaşma, dağıtım ve perakende erişimini nispeten kolaylaştırmaktadır.

Gine'de tüketiciler, televizyon, internet ve turizm gibi etkileşimler sayesinde diğer ülkelerde üretilen ve tüketilen ürünler ile hizmetler hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaya başlamıştır. Bu durum, tüketici tercihlerinde ve alışkanlıklarında değişimlere yol açmaktadır.

Ülkenin iç pazarı, genel ekonomik ve ticari yasal düzenlemelerle özellikle yatırım alanında yabancı firmalara giderek daha fazla alan açmaya çalışmaktadır. Fakat iç piyasadaki üreticiyi korumaya yönelik tedbirler de devam etmektedir. Bu gelişmeler, Gine'nin Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması (AfCFTA) gibi bölgesel ticaret anlaşmalarına katılımıyla da desteklenmektedir. Bu hareketlilik, Gine'li tüketicilerin gıda ve dayanıklı tüketim ürünlerinde

daha fazla ürün alternatifiyle karşılaşmalarını sağlamakta ve tüketici zevklerinde önemli değişimlere neden olmaktadır.

Tüketiciler genellikle gelirlerinin büyük bir kısmını gıdaya harcamaktadır. Son yıllarda orta gelir sınıfındaki kişi sayısının artmasıyla birlikte otomobil sahibi olanların sayısı artmıştır. Fakat Gine'de trafik ve asfaltlı yol önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Haberleşme harcamaları da yüksektir ve mobil telefon kullanımı yine de giderek yaygınlaşmaktadır.

Eskiden tüketiciler gıda alışverişlerini küçük bakkallardan ve yakınlarındaki pazarlardan yapmayı tercih ederken şimdi başkentte süpermarketlerin açılmasıyla birlikte orta ve üst gelir grupları, ürün çeşitliliği, temizlik ve kalite gibi nedenlerle bu modern perakende noktalarını tercih etmeye başlamıştır. Yine de hem diğer şehirlerde bu tür süpermarketlerin olmayışı hem de gelir seviyesinin düşüklüğü nedeniyle en çok tercih edilen alışveriş yerleri küçük, yerel bakkallardır. Bu bakkallarda yer sıkıntısı nedeniyle ürünler üst üste yığılmış şekilde sergilenmekte, büyük süpermarketlerdeki gibi çeşitli markaların teşhiri mümkün olmamaktadır. Ancak, tüketicilerin ilerleyen yıllarda inşaatları devam eden büyük alışveriş merkezlerini tercih etmeye yönelmesi beklenmektedir.

Hızla kentleşen, genç ve dinamik nüfus, özellikle gıda, tekstil, yapı malzemeleri, sağlık ürünleri, ev eşyaları, mobilya ve makine ekipmanı gibi temel sektörlerde ciddi tüketim talebi oluşturmaktadır.

Türk ürünleri; kalite, fiyat ve güvenilirlik açısından pazarda Çin ve Hindistan ürünlerine kıyasla daha yüksek prestije sahiptir. Avrupa ülkelerinin Afrika pazarına göre yüksek fiyatlı mallarını almak istemeyen Gineliler ülkemizin ihraç ürünlerini tercih etmektedir. Bu, uzun vadeli müşteri sadakati ve sürdürülebilir ihracat ilişkileri kurmak için büyük fırsat sunmaktadır. Fakat diğer yandan bilhassa belirtmek gerekir ki Gine'de tüketici tercihlerini etkileyen en önemli etken ürünün ve hizmetin fiyatıdır. Ürünün tercih edilmesinde fiyatı çoğu zaman kalitesinin önüne geçmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Reklam ve Promosyon: Gine'de yazılı basın yaygınlık oranı yok denilecek kadar düşük olup, halkın büyük bölümü sosyal medyadan ve televizyondan ve radyodan bilgi edinmektedir. Televizyon ve özellikle sosyal medya reklamları ülke genelinde geniş kitlelere ulaşmak için etkili bir araçtır. Sosyal medya platformlarında yayınlanan yerel dildeki reklamlar oldukça etkili olmaktadır. Reklam maliyetleri özel günler ve bayram dönemlerinde yükselmektedir.

Billboardlara reklam vermek ve sokaklarda broşür dağıtımı: Konakri başta olmak üzere büyük şehirlerde yol kenarlarına yerleştirilen billboardlar ve binaların cephelerine asılan afişler yaygındır. Özellikle trafik yoğunluğunun olduğu alanlarda bu reklamların görünürlüğü artmaktadır. El ilanları ve broşür dağıtımı da pazarlama stratejisinde sıkça kullanılmaktadır. Bu dağıtım genellikle pazar yerlerinde, otobüs duraklarında ve büyük kavşaklarda yapılmaktadır.

Pazarı ziyaret etmek: Gine'de iş ilişkileri genellikle şahsi güvene dayanmaktadır. Bu nedenle ticari faaliyete başlamadan önce pazarı ziyaret etmek, potansiyel ithalatçılarla birebir

görüşmek ve yerel ticaret ağlarını yerinde incelemek oldukça önemlidir. Kişisel temas, güvenin tesisi açısından vazgeçilmezdir.

Güvenilir bir ticaret ortağı bulmak: Gine piyasası yapısal olarak dağınık ve kurumsal düzeyde zayıf bir pazardır. Doğru ve güvenilir bir yerel ortak veya temsilciyle çalışmak, bürokratik süreçleri aşmada ve dağıtım ağlarına erişimde büyük avantaj sağlamaktadır. Aksi durumda pazarda tutunmak zorlaşabilmektedir.

Garantili ödeme sistemlerini tercih etmek: Çek, senet gibi klasik ödeme araçlarında tahsilat riski yüksek olabilmektedir. Bu nedenle, akreditif gibi garantili ödeme sistemlerinin tercih edilmesi önem taşımaktadır. Ticari ilişki derinleşene kadar vadeli satıştan kaçınılmalıdır.

Deneyimli, kıdemli ve bağlantıları güçlü yöneticilerle çalışmak: Gine toplumunda yaşa, deneye ve temsil yeteneğine büyük değer verilmektedir. Eğer firmadan bir yönetici görevlendirilecekse, bu kişinin kıdemli ve otoriter biri olması yerel muhataplar nezdinde itibarı artırmaktadır. Fakat diğer yandan belirtmekte fayda vardır ki Gine’de doğru bağlantılara sahip olmak deneyim ve kıdemden çok daha önemlidir. Bu tür kişiler ülkedeki birçok bürokratik süreci hızlandırmada ve yeni iş fırsatları bulmakta oldukça etkilidir.

İş kuralları: Gine’de iş yaparken yerel mevzuata ve ticari teamüllere dikkat edilmelidir. Gerekli izin ve belgeler zaman alabileceği için sabır ve takip gereklidir. Yerel hukuk danışmanlığı almak faydalı olacaktır. Gine iş insanları pazarlıkta sert ve ısrarcıdır; fiyat rekabeti önemlidir.

Pazar araştırması kaynaklarını doğru belirlemek: BSTP (Bourse de Sous-Traitance et de Partenariats) ve Ticaret Odası (CCIAG) gibi yerel kurumlardan ekonomik ve demografik veri temin edilebilmektedir. Fakat Gine’de uluslararası ticaret veri tabanları veya sektör raporları gibi bilgilere ve istatistiklere ulaşmak oldukça zordur.

Gine halkı nezdindeki Türkiye ve Türk malı imajının olumlu etkisini kullanmak: Türkiye, Gine’de hem sağlık, eğitim ve altyapı yardımları hem de dinî ve kültürel bağlar sayesinde olumlu bir imaja sahiptir. Türk ürünleri kaliteli ve uygun fiyatlı olarak algılanmaktadır. Bu algı, Türk markaları için pazara girişte bir avantaj sağlamaktadır.

Kamu İhaleleri

Gine’de kamu ihalelerinin ilanı için (<https://jaoguinee.com/>) sitesi kullanılmaktadır. Ayrıca her bakanlık kendi resmi internet sitesinde duyurular yapmaktadır.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Tarım (hayvancılık, su ürünleri yetiştiriciliği ve ormancılık dahil) ülkenin GSYİH'sine %27,8 oranında katkıda bulunmakta ve nüfusun %53'ünü istihdam etmektedir. Tarım sektöründe kahve, kakao, pirinç, ananas ve muz gibi ürünler önemli yer tutmaktadır. Ülkenin iklim ve toprak yapısı tarıma elverişli olmasına rağmen, altyapı eksiklikleri nedeniyle tarımsal verimlilik sınırlı düzeydedir. Ülkede özellikle profesyonel tarım ve soğuk hava depolarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Gine'de 6,2 milyon hektar ekilebilir arazi, 936.000 hektar sulak alan, 364.000 hektar ıslah edilebilir arazi bulunmaktadır. Bu araziler devletten tarımsal faaliyet amacıyla oldukça uygun bedellere uzun dönemli kiralanabilmektedir.

Batı Afrika'nın Su Şatosu (Château d'eau de l'Afrique de l'Ouest) olarak anılan ve zengin bir hidrografi ağına sahip olan Gine, yılda kişi başına 27.000 m³ olarak tahmin edilen potansiyeliyle bölgedeki en fazla su kaynağına sahip ülkedir. Ülke genelinde yaklaşık 1.165 nehir, 14'ü uluslararası (Kogone Nehri Havzası vd.) olan 23 su havzası bulunmaktadır. Bu su potansiyeli, tarım, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği, nehir taşımacılığı ve büyük hidroelektrik barajları gibi alanlarda büyük projelerin geliştirilmesine olanak tanımaktadır.

Bölgelere göre tarımsal faaliyetler aşağıdaki gibidir:

Aşağı (Kıyı) Gine: İhracata yönelik en fazla tarım ürününün yetiştirildiği bölgedir. Ananas sektörü burada yeniden canlandırılmaktadır. Mango, avokado ve muz üretimi düzenli olarak artış göstermektedir.

Orta Gine: Hayvancılık açısından en önemli bölgedir. İklimi nedeniyle Fouta Djallon, domates, soğan, patlıcan gibi sebzelerin yetiştirildiği bir tarım bölgesidir. Son 12 yılda, patates üretimi büyük bir gelişme göstermiş olup yalnızca yerel tüketim için değil, aynı zamanda ihracat amacıyla da üretilmektedir.

Yukarı Gine: Savana bölgesi olması nedeniyle pamuk üretimi için elverişlidir. Kademeli genişleme sayesinde bugün yıllık 30.000 tondan fazla pamuk üretilmektedir. Şu anda pamuk sektörü yeniden yapılandırılmaktadır. Ayrıca, bölge Afrika'nın en önemli nehirlerinden biri olan Nijer Nehri boyunca uzanan geniş çeltik ekim alanlarına sahiptir.

Ormanlık Gine: Bu bölgede kahve, kauçuk ve yağ palmyesi tarımı teşvik edilmektedir. Yaklaşık 200.000 hektarlık bir alan tarıma ayrılmıştır. Kahve üretimi 1984 yılında 1.000 ton iken günümüzde 20.000 tona ulaşmıştır. Bölgedeki önemli aktörlerden biri olan SOGUIPAH, toplamda 10.000 hektardan fazla bir alanda kahve ve kauçuk üretimi yapmakta olup, aynı zamanda pirinç ve balıkçılık projeleri de geliştirmektedir.

Sanayi

Gine'de gelişmiş bir sanayi olmamakla birlikte devletin bu alandaki kalkınmayı hızlandırmaya, özellikle yabancı yatırımı artırmaya yönelik münferit girişimleri olmaktadır. Sanayi alanında potansiyel alanlar arasına ise meyve, metal ve maden işleme ile inşaat malzemeleri üretimi sayılabilir.

Hizmetler

Gine'de hizmetler sektörü oldukça az gelişmiştir. Sağlık, turizm, taşımacılık, bilişim, telekomünikasyon, eğitim gibi faaliyetler ülkede yaygın değildir ve kaliteleri düşüktür.

Ülkede geçiş hükümetinin özel televizyon kanallarının lisansını iptal etmesi sebebiyle Türk dizi ve filmleri Fransız orijinli Canal+ platformu üzerinden yayımlanmaktadır ve diğer ülkelere nispeten halk tarafından yakından takip edilmemektedir.

Maarif okulları, Gine'de prestijli yabancı okullar arasında yer almaktadır. Bu kapsamda, gelir seviyesi orta ve yüksek Gineliler çocuklarını Maarif Okullarına kayıt ettirme eğilimi göstermektedirler.

Hizmetler sektöründe depoculuk faaliyetleri, sağlık hizmetleri, müteahhitlik, elektrik ve telekomünikasyon altyapısı gibi alanların Türk şirketlerimiz için potansiyel vadettiği değerlendirilmektedir.

Madencilik

Gine, zengin doğal kaynaklara sahip bir ülkedir. **Boksit** rezervleri bakımından dünyanın en önde gelen ülkelerinden biridir ve dünyanın boksit rezervlerinin yaklaşık %60'ına sahiptir.

Yıllık boksit üretimi 80 milyon ton civarındadır ve rezervlerinin 40 milyar tonun üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. 2014 yılında kurulan **Société Minière de Boké (SMB)**, bugün Gine'nin önde gelen boksit üreticisi ve ihracatçısıdır. Boksit değer zincirini destekleyen yol, demir yolu ve lojistik altyapısının inşasında öncü olan SMB'nin üretimi 2024 yılında 55 milyon tondur.

Gine, dünyanın en büyük keşfedilmemiş **demir** cevheri rezervlerine sahiptir. Bu rezervin 4 milyar ton olduğu tahmin edilmektedir. Güneydoğu Gine'de bulunan Simandou Sıradağları, yüksek kaliteli demir cevherinin en büyük yataklarından birine sahiptir. **Simandou** aynı zamanda dünyanın inşa halindeki en büyük maden, demir yolu ve liman projesine de ismini vermiştir. Proje, Gine Hükümeti ve uluslararası birçok şirket ortaklığıyla geliştirilmektedir ve yolcu ve yük hizmetleri için 650 km demiryolu; yol ağında büyük yenilemeler; 250.000 ila 300.000 tonluk gemileri ağırlayacak şekilde tasarlanmış derin su limanı gibi somut projeleri içermektedir.

Gine yılda 8 ila 10 ton **altın** üretmektedir. Potansiyel rezervin 700 ton olduğu tahmin edilmektedir. Özellikle Gine'nin kuzeydoğusu önemli bir altın yatağına ev sahipliği yapmaktadır. En potansiyelli bölgeler ise Siguiri, Dinguiraye, Kouroussa ve Mandiana'dır

Gine'de çok geniş **elmas** rezervleri bulunmaktadır: 30-40 milyon karat kanıtlanmış rezerv, 500 milyon karat muhtemel rezerv vardır. Özellikle Yukarı Gine'de (Banankoro - Sefadou bölgesi) ve Orman Ginesi'nde (Macenta) Baoulé, Milo ve Diani nehirleri boyunca önemli elmas yatakları bulunmaktadır.

Enerji

Gine, enerji sektöründe önemli bir büyüme ve çeşitlenme potansiyeline sahiptir. Özellikle yenilenebilir enerji kaynakları açısından zengin bir ülkedir. Ülkenin elektrik üretim kapasitesinin büyük bir kısmı hidroelektrik kaynaklardan sağlanmaktadır; ancak güneş başta olmak üzere rüzgâr ve jeotermal enerji gibi diğer yenilenebilir kaynaklar da giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bu sektörlerde faaliyet gösteren Türk şirketlerinin Gine ilgili makamlarıyla yakından temas etmesinin yenilenebilir enerji yatırımlarımızın Gine'de artırılması açısından oldukça faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Enerji sektöründeki büyümeye ve potansiyele rağmen, Gine'de enerji erişimi ve altyapı konusunda önemli zorluklar devam etmektedir. Özellikle kırsal alanlarda yaşayan nüfusun büyük bir kısmının enerjiye erişimi kısıtlıdır. Ayrıca, mevcut enerji altyapısının modernizasyonu ve genişletilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Halihazırda başkentte dahil elektrik ihtiyacının önemli bir bölümü Konakri Limanı'ndaki Karpowership elektrik gemisi tarafından karşılanmaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Selamlaşma ve Tanışma: Selamlaşmalar Gine’de profesyonel ilişkilerde merkezi bir yer tutar. Genellikle uzun ve ritüel şeklindedir; sağlık, aile ve iş durumuyla ilgili sorular içerir. Bu sosyal etkileşimler yapılmadan doğrudan işe geçmek kaba kabul edilir. Aynı cinsiyetler arasında el sıkışmak yaygındır; ancak erkek ve kadınlar arasında fiziksel temas, bireylerin dini inançlarına bağlı olarak kaçınılabılır.

Resmîyet ve Nezaket: Hiyerarşiye saygı temel bir değerdir. Unvanlar ve mevkiler önemlidir ve bunlara saygı gösterilmelidir. Nezaket, dolaylı iletişim yoluyla gösterilir; doğrudan eleştiriden kaçınılır, diplomatik öneriler tercih edilir. Sabır değer verilen bir erdemdir; kararlar genellikle uzun süren danışmalarla alınır.

Hitap Şekilleri: Resmî dil Fransızca olduğu için, Fransızca unvanlar (Monsieur, Madame, Docteur, Directeur) kullanılır. Peul, Malinké veya Soussou gibi yerel dillerde saygı ifade eden özel hitap şekilleri vardır. Yaş ve sosyal statü, uygun hitap şekillerini büyük ölçüde belirler.

Kişisel İlişkiler: İş ilişkilerinden önce kişisel ilişkiler gelir. Geniş aile ve sosyal ağlar, iş kararlarını etkiler. İş yemekleri ve ev davetleri, profesyonel ilişkileri güçlendirmenin önemli yollarıdır. Güven zamanla inşa edilir ve kalıcı ortaklıkların temelidir.

Sol Elin Kullanımı: El sıkışırken, bir şey verirken/alırken, yemek yerken veya bir şeyi işaret ederken sağ elin kullanılması tercih edilmektedir. Sol elin kullanılması saygısızlık olarak algılanabilmektedir.

Para Kullanımı

Gine, ECOWAS üyesidir, ancak Batı Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği (UEMOA) üyesi değildir ve kendi para birimine sahiptir. Para birimi Gine frangıdır (GNF). Gine Merkez Bankası kurlarına göre son bir yılda 1 Amerikan doları 8.6 GNF ve 1 EUR 9.7 GNF ($\pm 5\%$) değerindedir.

Kredi kartı ve çek kullanımı yaygın değildir. Ticaret ve alışveriş, meblağdan bağımsız olarak çok büyük çoğunlukla nakit ile yapılmaktadır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Gine diplomatik pasaport hariç ülkemizden tüm pasaport türlerine vize istemektedir. Vize türüne göre başvurunun 100 avro – 250 avro arasında değişen bir başvuru ücreti vardır.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Gine’de mesai saatleri 08:00 – 17:00 saatleri arasındadır. 12:00-13:00 arasında öğle arası verilmektedir. Bazı kutsal gecelerin ertesi günü Gine’de tatil ilan edilmektedir. Ramazan ve Kurban Bayramları sadece iki gün tatildir. Resmî tatiller her yıl yeniden ilan edilerek sürdürülür. Tatil günü eğer hafta sonuna gelmişse pazartesi günü tatil ilan edilir. Gine’deki resmî tatil günleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

1. Yılbaşının ertesi günü	1 Ocak
2. Paskalya Pazartesi	
3. Kadir Gecesi'nin ertesi günü	
4. Ramazan Bayramı (Aid El Fitr)	
5. Uluslararası İşçi Günü ve Emek Bayramı	1 Mayıs
6. Afrika Birliği'nin Kuruluş Yıldönümü	25 Mayıs
7. Kurban Bayramı	
8. Kurban Bayramı'nın ertesi günü	
9. Meryem Ana'nın Göğe Yükselişi (Assomption)	15 Ağustos
10. Mevlit Kandil'inin ertesi günü	
11. Bağımsızlık Günü Yıldönümü	2 Ekim
12. Noel Günü	25 Aralık

Yerel Saat

Ülkemiz ile Gine arasında 3 saat zaman farkı bulunmaktadır. Gine’de yerel saat yıl boyu yaz saatine göre (GMT) uygulanmaktadır.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Yatırımcılar, Gine’de altı farklı şirket kategorisinden birini kurabilmektedir. Bu altı tür şirket kuruluş ve kaydı hakkında daha fazla bilgiye (<https://apip.gov.gn/quelle-entreprise-creer/>) adresinden ulaşılabilir.

Şirket Kurma Prosedürü

APIP, yatırımları teşvik etmek, şirketleri kaydetmek, yerel şirketlerin büyümesine yardımcı olmak ve iş ortamını iyileştirmek için çalışmakta ve Gine’de yatırım yapmayı düşünenler için çevrimiçi bir rehber sunmaktadır (<https://apip.gov.gn/>).

Şirket kaydı, başkent Konakri’deki APIP ofislerinde ve ülke genelindeki ofislerde şahsen yapılabilir. Noterlere yönelik çevrimiçi bir platform da mevcuttur: (<https://synerqui.apipguinee.com/fr/utilisateurs/register/>).

Gine’de iş kurma sürecini değerlendiren uluslararası akredite kuruluşlardan biri Global Enterprise Registration ([GER.co](https://ger.co)) olup, 2024 yılı için Gine’nin iş kurma/yatırım imkanları internet sitesine 6/10 puan vermiştir. Bir işletmenin kaydı yaklaşık 72 saat sürmektedir.

APIP hizmetleri hem Gineli hem de yabancı yatırımcılara sunulmaktadır. Konakri’deki APIP ofisinde bulunan “Tek Durak Noktası” (One Stop Shop) küçük ve orta ölçekli işletmelere (KOBİ) vergi numarası ve sosyal güvenlik numarası gibi gerekli kayıt belgelerini sağlamaktadır.

Gine’de KOBİ, 50’den az çalışanı olan ve yıllık geliri 500 milyon Gine frangının (GNF) altında olan işletme olarak tanımlanmaktadır (yaklaşık 55.000 ABD doları). KOBİ’ler için yıllık sabit vergi 15 milyon GNF (yaklaşık 1.700 ABD doları) olarak belirlenmiştir. Yönetim süreçleri basitleştirilmiş olup, tüm işlemler “Tek Durak Noktası” aracılığıyla yürütülmektedir.

Resmi ayrımcılık olmamasına rağmen, birçok işletme lisans alma sürecinin bürokratik gecikmelerle dolu olduğunu söylemektedir. Genellikle, bu süreç ancak danışmanlık ücretleri ödenerek hızlandırılabilir.

Yatırım Koduna göre, Bakanlıklar arası Yatırım İnceleme Komitesi, yabancı yatırım taleplerini inceleme ve şirketlerin yatırım yükümlülüklerine uyumlarını denetleme yetkisine sahiptir.

APIP, bu komitenin sekreterliğini yürütmektedir ve yatırım onaylarını verirken, yatırımların Yatırım Koduna uygunluğunu denetlemektedir.

Onay alan şirketlere, özellikle sanayi firmalarına, projeleri için gerekli araziler sağlanmaktadır. Kullanım süresi ve koşulları onay belgelerinde belirtilmektedir. Arazi ve ilgili binalar devlete aittir, ancak hükümet onayıyla başka bir firmaya kiralanabilmekte veya devredilebilir.

Özel Yatırımları Teşvik Ajansı (APIP): Gine Cumhuriyeti'nde yatırım ortamının geliştirilmesi ve doğrudan yabancı yatırımların artırılması amacıyla kurulan Özel Yatırımları Teşvik Ajansı (Agence de Promotion des Investissements Privés - APIP), Ticaret, Sanayi ve KOBİ Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet göstermektedir. APIP, ülkeye yatırım yapmayı planlayan yerli ve yabancı girişimcilere rehberlik etmekte, yatırım sürecindeki bürokratik işlemleri kolaylaştırmakta ve yatırımcıların karşılaştığı yapısal zorlukların çözümüne katkı sunmaktadır. Ajans aynı zamanda yatırım fırsatlarının tanıtılması, yatırım ortamının şeffaf ve öngörülebilir hale getirilmesi ve özel sektörün gelişimi amacıyla çeşitli bilgilendirme ve teşvik mekanizmaları da geliştirmektedir. Bu kapsamda APIP, aşağıdaki alanlarda destek sağlamaktadır:

- Şirketlerin kurulması ve kaydedilmesi,
- Yatırım kanunu kapsamında sunulan teşviklere erişimin kolaylaştırılması,
- Potansiyel yatırımcılara bilgi ve kaynak sağlanması,
- Hedef sektörlerle yönelik araştırma ve istatistiklerin yayımlanması,
- Eğitim ve teknik yardım sağlanması,
- Gine'nin iç bölgelerindeki yatırımcılar için çözümler üretilmesi.

Daha fazla bilgiye (<http://apip.gov.gn/>) adresinden ulaşılabilmektedir.

Gine'de geçiş hükümeti, doğrudan yabancı yatırımlara (DYY) yönelik güçlü ve olumlu bir tutum benimsemiştir. Bütçe açıkları ve düşük emtia fiyatları karşısında, geçiş hükümeti DYY'nin ekonomiyi çeşitlendirmeye, GSYİH büyümesini teşvik etmeye ve güvenilir istihdam sağlamaya yardımcı olacağını beklemektedir. Önceki hükümet de DYY'yi kolaylaştırmak üzere, arazi devir ücretlerini düşürmüş ve ithalat ile inşaat izinleri için prosedürleri kolaylaştırmıştır. Gine, yabancı yatırımcılara karşı ayrımcılık yapmamaktadır; ancak yabancı medya sahipliğine yönelik bir yasak bulunmaktadır.

Madencilik şirketlerinin, madencilik yasası gerekliliklerine rağmen farklı vergilendirme oranları için müzakere ediyor olmaları ülkedeki maden yatırımları bakımından olumsuz bir yöndür. Bazı durumlarda, kısa vadeli vergi muafiyetleri yatırımcı için maliyetli hale gelmiştir, çünkü daha düşük vergi yükü karşılığında enerji sağlama veya yol yapımı gibi dolaylı katkılarda bulunmaları beklenmektedir.

2023 Dünya Yatırım Raporu'na göre, Gine'ye yapılan doğrudan yabancı yatırım 2020'de 198 milyon ABD dolarından 2021'de 139 milyon ABD dolarına düşmüştür; ancak bu azalmanın büyük ölçüde askeri darbeden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şirket Sermaye Oranında Yabancı Yatırımcı Payı: Gine'de yabancı mülkiyet veya kontrol konusunda genel bir kısıtlama bulunmamaktadır. Çoğu sektörde yabancı firmaların %100 sahipliği yasaldır; ancak yazılı basın, radyo ve televizyon istasyonlarında yabancı mülkiyet yasaktır. 2013 Madencilik Kanunu, hükümete herhangi bir büyük madencilik operasyonunda %15 oranında hisse alma hakkı vermektedir (hükümet, hangi operasyonların bu kapsamda değerlendirileceğine karar vermektedir). Madencilik ve medya dışında, yabancı yatırımların pazara erişimini kısıtlayan sektöre özel düzenlemeler bulunmamaktadır.

Sigorta

Gine'de özel ve yarı-kamu sektörlerinde çalışanlar için sosyal güvenlik sistemine katılım zorunludur. Bu sistem, Ulusal Sosyal Güvenlik Kurumu (CNSS) tarafından yönetilmektedir. İşverenler, çalışanlarını CNSS'ye kaydettirmekle yükümlüdür. Sosyal güvenlik primleri, çalışanların maaşlarının %23'ü oranında olup, bunun %18'i işveren, %5'i ise çalışan tarafından ödenir.

Kamu sektöründe çalışan memurlar ve devlet görevlileri için ise farklı bir sosyal güvenlik sistemi mevcuttur. Bu sistem, Devlet Memurları İçin Ulusal Sosyal Güvenlik Kurumu (CNPS) ve Zorunlu Sağlık Sigortası Ulusal Enstitüsü (INAMO) gibi kurumların birleşimiyle oluşturulmuştur.

Gine'de çeşitli özel sigorta şirketleri de faaliyet göstermektedir. Bu şirketler, bireysel ve kurumsal müşterilere hayat, sağlık, araç, konut ve iş yeri sigortası gibi çeşitli ürünler sunmaktadır. Başlıca özel sigorta şirketleri şunlardır:

- **NSIA Assurances Guinée:** 2009'dan beri Gine'de faaliyet göstermekte olup, hayat ve hayat dışı sigorta ürünleri sunmaktadır.
- **SAAR Assurances Guinée:** 1990 yılında Kamerun'da kurulan SAAR, Gine'de de faaliyet göstermekte ve çeşitli sigorta ürünleri sunmaktadır.
- **UGAR Assurances**
- **SUNU Assurances**
- **VISTA Assurances**
- **LANALA IARD**

Bu şirketler, müşterilerine çeşitli sigorta hizmetleri sunarak, Gine'deki sigorta sektörünün gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Gine'de sosyal güvenlik ve sigorta sistemleri hakkında daha fazla bilgiye CNSS'nin resmi web sitesi olan (<https://cnss.gov.gn/>) adresi ziyaret edilerek ulaşılabilmektedir.

Ayrıca, özel sigorta şirketlerinin sunduğu ürün ve hizmetler hakkında detaylı bilgi almak için ilgili şirketlerin resmi web siteleri incelenebilir.

Vizeler

Gine'de iş insanlarımıza ve bu ülkede çalışan vatandaşlarımıza iş/çalışma vizeleri azami 4 yıl süreyle verilmektedir. Bu vizelerin her yılın sonunda yenilenmesi gerekmektedir. Ayrıca, Gine tarafından verilen turist vizelerinin süresi 90 gündür aydır.

Kaynak: T.C.Konakri Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği